

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 10 januari 2013

MEDITATIE

Hij moet wassen, maar ik minder worden

Wat heeft Johannes de Doper in de heilsgeschiedenis een bijzondere plaats mogen innemen. Tegen alle menselijke berekening in mochten de oude priester Zacharias en zijn vrouw Elisabet een zoon uit 's Heeren hand ontvangen.

De boodschap van de engel Gabriël hield een rijke en een troostvolle belofte in: 'Vrees niet, Zacharias, want uw gebed is verhoord, en uw vrouw Elisabet zal een zoon baren, en gij zult zijn naam heten Johannes.' Al kon de oude priester het niet geloven en volgde er straf op zijn ongelof, Gods raad is volvoerd. De wegbereider, door de laatste oudtestamentische profeet reeds aangekondigd, is naar Gods belofte gekomen. Na een lange opleiding in de eenzaamheid van de woestijn, lezen we van zijn prediking. Als de wegbereider heeft hij in alle getrouwheid gewaarschuwd en op-

**Hij moet wassen,
maar ik minder worden**

Johannes 3:30

geroepen tot bekering. In alle ernst klinken zijn woorden: 'En de bijl ligt ook alrede aan de wortel der bomen.' (Lukas 3:9a) Maar wat heeft hij zijn hoorders ook mogen wijzen op het Lam Gods dat de zonden der wereld wegneemt. 'Ik ben de Christus niet', zo beantwoordt hij de vraag van de joodse priesters en Levieten. Johannes wijst daarbij van zichzelf af in vers 28: 'ik ben de Christus niet, maar dat ik vóór Hem heen uitgezonden ben.' Nu komt alle eer aan Christus toe en Johannes mag zichzelf vergelijken bij een 'vriend van de Bruidegom'. Deze figuur was in het joodse volksleven zo heel bekend. Wij kennen dit ook als we denken aan een ceremoniemeester op een bruiloft. Zo'n vriend had de taak om de bruid voor te bereiden op en haar voor te stellen aan haar bruidegom.

De vriend van zo'n bruidegom stond dan te wachten en te luisteren of hij de bruidegom al hoorde komen. Wat een vreugde was dat voor de vriend als hij dan getuige was hoe de bruidegom en de bruid elkaar ontmoeten om zich aan elkaar te verbinden. Geliefde lezer(es), daarbij vergelijkt Johannes de Doper zich nu in vers 29: 'Die de bruid heeft, is de Bruidegom, maar de vriend des Bruidegoms, die staat en Hem hoort, verblijdt zich met blijdschap om de stem des Bruidegoms. Zo is dan deze mijn blijdschap vervuld geworden.' Als een

'bruidswerver' mag Johannes zijn opdracht volvoeren en het is hem tot grote blijdschap. Bij Abraham mocht Eliëzer oudtijds zo'n 'bruidswerver' zijn voor Izak. Het was Eliëzers taak te letten op haar afkomst, haar geslacht, haar vaardigheden, haar ijver. Hij mocht er ook aan doen wat hij kon om ze voor zijn heer Izak voor te bereiden. Echter, Rebekka was bestemd om de vrouw van Izak te worden. Wat een blijdschap en verwondering bij die oude knecht toen deze vereniging ook daadwerkelijk mocht plaatsvinden. Zo heeft nu ook Johannes van zichzelf mogen afwijzen en de Zoon van God als de grote Bruidegom mogen aanwijzen. 'Hij was eer (vanuit het Grieks mogen we ook lezen: waardiger!) dan ik.' Als de discipelen van Johannes dan waarschuwen dat Christus veel meer hoorders krijgt dan Johannes, zoals we dat in vers 26 lezen, is dat voor de Doper tot blijdschap en verwondering. Moet hij dan treuren als gezien mag worden dat de grote Bruidegom een bruid ontvangt? Als een echte wegbereider is hij hartelijk verblijdt! Als het goed is mag dat nog zo zijn.

Jongeren en ouderen, als het goed is behoort daar iets van te worden gezien bij elke evangeliedienaar. Johannes was 'verblijdt met blijdschap', zoals we dat meer tegenkomen in de Hebreeuwse taal: 'dubbel op' als het ware. Wat een verwaardiging om voor deze grote Bruidegom een bruid te mogen werven. Geliefde lezers, dat is de wonderlijke vreugde in het ambtswerk. Te mogen horen dat er onder jongeren en ouderen hoorders zijn die niet meer weten hoe zij zalig kunnen worden. Die het niet meer weten hoe ze ooit met God kunnen worden verzoend. Waar het echt waar is geworden in het leven: de bijl ligt alrede aan de wortel van de boom. En die laatste slag zou rechtvaardig zijn. Kom, weet u/jij dat al? Is dat al onze nood geworden? Hoor het dan de Doper uitroepen: 'Zie het Lam Gods'. In Hem is er redding. Door de verdienste van dit Lam is er doen aan voor de grootste der zondaren. Als er dan

Inhoud

- 1 Hij moet wassen, maar ik minder worden
- 2 De prediking van de eenvoudige Heidelberg (1)
- 3 Spreuken:
Het beginsel der wijsheid (1)
- 4 Gods voorzienigheid en onze verantwoordelijkheid (5)
- 5 Even maar...
- 6 Drieërlei visie op het ambt (1)
- 7 Gedichten van 'meester Droogers'
- 7 Kerknieuws
- 8 Berichten
- 8 Kerkdiensten

zulke zondaren in hun verlorenheid en schuldigheid de toevlucht leren nemen tot deze Christus, als het Lam Gods, Dat de zonden der wereld wegneemt, wat geeft dit een blijdschap!

'Hij moet wassen, maar ik minder worden.' Er staat niet: de mindere zijn, maar 'minder wórdén'. Wat is de praktijk van deze woorden echter een les, ja, een levensles! Dat heeft Johannes moeten, maar ook mogen leren. Wat denkt u, als hij nog geen jaar heeft gepreekt en dan in de gevangenis. Daar heeft ook de bestrijder niet stilgezeten, leest u maar mee in Lukas 7 vers 19: 'En Johannes, zekere twee van zijn discipelen tot zich geroepen hebbende, zond hen tot Jezus, zeggende: 'Zijt Gij Degene, Die komen zou, of verwachten wij een ander?'

We zouden wellicht denken: Maar Johannes, u heeft Hem toch zo mogen aanwijzen en aanprijzen? En dan nu deze vraag? Of herkent u dit juist? Wat kan het in het leven der genade alles weer bedekt liggen en de storm van bestrijding hevig zijn! Dan niets meer te kunnen bezien van wat eertijds mocht worden geloofd!

Misschien zijn er wel lezers die er blij om zijn dat ook dit in de Heilige Schrift is opgetekend! Dan gaat de praktijkles soms door een diepe en onbegrepen weg, maar als het wordt geleerd is het wel tot Gods verheerlijking. Wat een wonder, al is Johannes het vergeten, de Bruidegom vergeet Zijn kind niet. Christus maakt waar: 'Ik heb voor u gebeden.' Aan Johannes' arbeid komt al zo snel een einde en hij moet zelfs letterlijk zijn hoofd verliezen. Dan wordt echt waar 'Hij moet wassen, maar ik minder worden.'

Maar wat een wonder: het Hoofd Christus verliest Zijn kind en knecht niet uit het oog en Johannes was met één slag voor eeuwig bij Zijn Bruidegom. Daar mag hij zich al eeuwen verblijden naar de ziel en is zijn blijdschap werkelijk vervuld geworden (vers 29).

Lezer(es), gelukkig diegene die alles van zichzelf mag kwijtraken en Christus mag overhouden. Dan is onze zaak werkelijk in goede handen, in Zaligmakershanden! Het zij ons aller deel!

Utrecht,

ds. A.J. de Waard

1

De prediking van de eenvoudige Heidelberg

De prediking naar aanleiding van de Heidelbergse Catechismus heeft onder ons gelukkig een heel vertrouwde plaats. Het onderwijs vanuit dit leerzame troostboekje gebeurt met grote regelmaat. Dat moet ook zo zijn volgens artikel 68 van onze Dordtse Kerkorde.

Professor dr. A. Baars heeft onder de titel 'De eenvoudige Heidelberg...!' een leerzaam boekje geschreven over *Een korte geschiedenis van de Catechismusprek in Nederland*. Deze ondertitel geeft weer waarover het gaat in deze uitgave in de serie "Apeldoornse studies". Het onderwerp en deze studie van de christelijke gereformeerde hoogleraar zijn van wezenlijk belang. Daarom is het goed er in enkele artikelen aandacht aan te geven in ons kerkelijk blad. Het is meteen een goede gelegenheid ook aandacht te schenken aan (de geschiedenis van) de catechismusprek. Daar is temeer reden toe daar het dit jaar immers 450 jaar geleden is dat de Heidelbergse Catechismus het licht zag.

Waardering voor de catechismus

'De dienaers sullen alomme des Son-daeghs ordinaerlick in de namid-

daeghsche Predicatie, de Somma der Christelijcke Leere inden Catechismo, die teghenwoordigh inde Nederlandtsche Kercken aenghenomen is, vervatet, cortelijck uytlegghen, alsoo dat de selve iaerlijcx magh gheeyndight worden, volghende de af-deelinghe des Catechismi selfs, daer op ghemaect'.

Dit besluit werd door de Synode van Den Haag in 1586 genomen. Daarmee gingen de Nederlandse kerken in het spoor dat reeds door Luther en Calvijn was uitgezet. In de begintijd stond het echter met de catechismus-prediking op verschillende plaatsen er niet zo best voor. Soms was daar wel een verklaarbare reden voor.

Op het platteland moest één predikant soms meerdere kleine gemeenten verzorgen. Dan was hij al blij wanneer hij in elke gemeente een dienst kon verzorgen en schoot de catechismus er bij in. Ook was er onwil bij meerdere predikanten. Juist bij die stroming die zich later in de remonstrantse beweging openbaarde. Eveneens is het waar dat op verschillende plaatsen het kerkvolk eraan moest wennen. Om toch de regelmatige catechismusprediking te bevorderen,

Het is dit jaar 450 jaar geleden dat de Heidelbergse Catechismus het licht zag.

gebeurde het meer dan eens dat een classis of synode er bij de predikanten op aandrong en daartoe ook uitspraken deed.

De bekende Synode van Dordrecht van 1618-1619 heeft een bepaling in de kerkorde opgenomen waarin de catechismusprediking wordt verplicht gesteld. We kunnen deze bepaling vinden in artikel 68. Er werd vanuit deze synode onder andere aan toegevoegd dat 'de Catechismus-predikatiën zeer kort moesten zijn en zeer bevattelijk voor de eenvoudigen'. Diverse levensbeschrijvingen en dagboeken uit de 17^e en 18^e eeuw getuigen ervan dat er veel waardering bestond voor de catechismuspreken bij trouwe en betrokken kerkleden. De regelmatige prediking uit het leerboek van Heidelberg is tot stichting en geestelijke onderwijzing geweest. De Heere heeft er Zijn gemeente door willen funderen in de leer die naar de godzaligheid is en Zijn kinderen er door willen oefenen in het allerheiligst geloof.

Verwijdering van de catechismus

De positieve houding tegenover de catechismusprediking begint af te nemen tegen het einde van de 18^e eeuw. Deze bedenkelijke ontwikkeling zet door in de 19^e eeuw. De heersende theologische opvattingen in Nederland verwijderden zich meer en meer van de letter en de geest van de Heidelbergse Catechismus. Een en ander leidt ertoe dat in 1863 de verplichting tot de catechismusprediking feitelijk verdwijnt uit het Reglement van de Hervormde Kerk. Op den duur blijft in deze kerk feitelijk alleen in het behoudende deel de regelmatige catechismusprediking in gebruik.

Bij degenen die afgescheiden raakten van de Hervormde Kerk was de catechismusprediking wel zeer in tel. Ook wanneer er in deze kringen sprake is van een ernstig tekort aan predikanten. Dan worden vaak catechismuspreken gelezen van oudvaders als Smytegelt en Van der Groe.

In de Gereformeerde Kerken, het kerkverband dat in 2004 fuseerde met de Hervormde Kerk en nu dus deel uitmaakt van de PKN, is de teruggang in de catechismusprediking gaan doorwerken vanaf de jaren vijftig van de 20^e eeuw. Hiermee hing samen een kritische houding tegenover de klassiek gereformeerde leer. Ook kwamen er vrijere opvattingen over de zondagsviering en wensten velen

SPREUKEN

1

Het beginsel der wijsheid

'De vreze des HEEREN is het beginsel der wetenschap.'

Spreuken 1:7a

De woorden uit het inleidende gedeelte van het Spreukenboek geven de kern aan van het onderwijs van Salomo. Er is onderscheiden onderwijs. Lessen voor het dagelijks leven, ten opzichte van onszelf en ook tegenover anderen. Die inleiding van het boek door de Statenvertalers is duidelijk: 'Zodat dit boek met recht gehouden is voor een overvloedige fontein van heilzaam onderwijs, in alles wat tot een wijs, godzalig en Gode aangenaam beleid van ons leven, handel en wandel (...) vereist wordt'. De Spreuken van Salomo zijn geïnspireerd door de Heilige Geest. Ze zijn van het grootste belang voor ons leven, waard om te overdenken.

De koning van Israël richt zich veel tot jongeren. Zij kunnen nog gevormd worden. De vorming van een goed geweten is ook nu nog heel belangrijk voor onze jonge mensen. Het Spreukenboek is voor dit onderwijs een goede handleiding. Allerlei aspecten van het leven komen aan de orde. Het is verbazend hoe actueel de wijsheden van Salomo zijn voor onze tijd.

Enkele wijze lessen uit de inleidende woorden brengen we onder de aandacht. Het gaat over het begrijpen van de zin van het leven. Wijsheid is niet alleen kennis met het hoofd. Het is een breder en dieper doordenken van het leven. Het verstaan van het hoe en waarom van mensen, dingen en gebeurtenissen. Een brede levenswijsheid wordt door Salomo aan de orde gesteld.

Als we ons laten gezeggen door dit gedeelte van de Bijbel, weten we dat er meer is dan alleen verstandelijke kennis. Levenswijsheid van mensen die nooit hebben gestudeerd, is ook nu veel waard. Ook *nu*, met nadruk wil ik dat zeggen, omdat de kloof tussen jongeren en ouderen steeds breder en dieper lijkt te worden.

Een andere les is de verbinding die wordt gelegd tussen het verkrijgen van wijsheid en de tucht (Spr. 1:2). Levenslessen worden ontvangen in ootmoed. Luisteren en buigen zijn belangrijk om wijsheid te krijgen. Het diepste onderwijs wordt gekregen door het in praktijk brengen van de vreze des Heeren. Dit is de kern van het Spreukenboek. Echte levenswijsheid gaat altijd samen met het dienen van de Heere. De afsluiting van de inleidende woorden - zie de bovenstaande tekst - is het belangrijkste van alle spreuken.

Salomo weet echter dat er maar één Mens is geweest Die geleefd heeft in de volmaakte vreze van God (Spr. 8). Tot eer van Zijn Vader en tot heil van de naaste.

Poortugaal, ds. C. Neele

dat er erediensten gehouden zouden worden rond bepaalde thema's. Steeds meer is de belangstelling voor de tweede zondagse dienst in grote delen van wat tegenwoordig de PKN is, afgenomen of is deze dienst zelfs geheel verdwenen.

In de kleinere kerken van gereformeerde signatuur en het gereformeerde deel binnen de PKN ligt dit geheel anders. Hartelijk verbonden zijn met de gereformeerde leer betekende en betekent ook verbonden zijn met de Heidelbergse en de regelmatige zondagse prediking vanuit deze catechismus.

Tijdens de laatste twintig jaar is echter in sommige van deze kleinere kerkverbanden helaas toch ook de

catechismuspreek en zelfs de tweede zondagse dienst onder spanning komen te staan. 'Zowel de ouderwetse taal als de inhoud van de catechismus spreekt postmoderne mensen niet langer aan', zo constateert dr. Baars ten aanzien van (delen van) kerkverbanden. Evenwel merkt hij op dat naar zijn mening de catechismusprediking haar positie zal blijven behouden, maar minder dominant.

(wordt vervolgd)

**"De eenvoudige Heidelbergse...!";
dr. A. Baars; Apeldoornse studies nr.
59; 73 blz.; € 9,95;
te bestellen via: bestellen@tua.nl.**

Krimpen aan den IJssel, ds. P. Mulder

In de derde plaats valt op dat de leer van Gods voorzienigheid wordt beleden door een kind Gods. Het is een getuigenis, gegeven door iemand, voor wie de eeuwige Vader van onze Heere Jezus Christus, om Zijns Zoons Christus' wil, zijn God en zijn Vader is. Alleen zo kan deze leer recht beleden worden.

Dan is er het vertrouwen des geloofs, waardoor de troost uit de voorzienigheid wordt gesmaakt. Al is de mate van het geloofsvertrouwen onderscheiden. Als we dat dierbare geloof missen, is onze belijdenis van Gods voorzienigheid niet meer dan een koude vaststelling dat God alles regeert. Dan zullen we in de praktijk van ons leven hooguit een meeloper zijn van Gods volk.

Het kan echter ook zijn, dat we met deze belijdenis een meeloper zijn van de wereld, die Gods voorzienigheid niet erkent of loochent.

Zelfs onder de heidenen is er een vaag besef van de voorzienigheid. Elk mens heeft een ingeschapen Godskennis. Door die Godskennis kunnen wij in de natuur de prediking van de Schepper waarnemen. De natuur is als een schoon boek, waarin alle schepselen als letters zijn, die ons de onzienlijke dingen te verstaan geven (NGB, art 2). Wij bevinden ons midden tussen Gods almachtige werken. Paulus zegt in Romeinen 1:20, dat daarom de heidenen niet te verontschuldigen zijn, omdat ze dat licht der natuur, deze waarheid, in ongerechtigheid ten onder hebben gehouden. Ze hebben

Augustinus heeft tegen de leer van het noodlot gestreden.

5

Gods voorzienigheid en onze verantwoordelijkheid

1. Algemeen en historisch

Gods voorzienigheid gaat over alle dingen. Zo belijden we, als we leven onder Gods Woord. En uit ons vragenboekje van Hellenbroek weten we dat ze wordt onderscheiden in onderhouding, medewerking en regering.

Elk mens heeft dus te maken met Gods voorzienigheid. Ook al beleven wij het niet. Al houden we er in de praktijk van ons leven nauwelijks rekening mee. Het is en blijft nochtans de almachtige en alomtegenwoordige kracht Gods.

In onze Heidelbergse Catechismus wordt ook over Gods voorzienigheid gesproken. En wel in de zondagen 9 en 10. In Zondag 9 wordt ze genoemd. In Zondag 10 nader toegelicht.

Als we Zondag 9 opslaan, vallen ons enkele dingen op.

In de eerste plaats dat de voorzienigheid wordt vastgemaakt aan *Zijn raad*. Dat de eeuwige Vader van onze Heere Jezus Christus, Die hemel en aarde uit niet geschapen heeft, Die ook door Zijn eeuwige raad en voorzienigheid nog onderhoudt en regeert.

Gods raad omvat, naar onze menselijke begrippen, twee zaken: ten eerste de predestinatie, en ten tweede alles wat in de tijd geschieden zal. Als we

spreken over de voorzienigheid, dan bedoelen we daarmee de uitvoering van Zijn besluit over hetgeen in de tijd geschieden zal. Gods raad en Zijn voorzienigheid zijn dan als een bestek en het gebouw. In het bestek is alles vooraf vastgelegd. Het gebouw is de verwezenlijking van het bestek.

Hierbij moeten we aantekenen dat in de voorzienigheid niet de minste afwijking kan zijn van Zijn raad. Het bestek wordt nauwkeurig uitgevoerd. Jezus geeft daarvan een getuigenis, als Hij zegt tot Zijn discipelen: 'Ook de haren uws hoofds zijn alle geteld'. Deze raad en de uitvoering zijn goddelijk, wonderlijk, boven het menselijk begrip. In Jesaja 28 lezen we: 'Hij is wonderlijk van raad; Hij is groot van daad'.

In de tweede plaats valt ons op dat Gods voorzienigheid in verband staat met de schepping. God volvoert Zijn raad in het werk van de schepping. Die omvat hemel en aarde. Dus heel de schepping, ook de engelen, de hemellichamen, hoe onmetelijk ver ook van de aarde, worden door Gods voorzienigheid onderhouden en geregeerd. Ze gaat dus over de natuurlijke dingen, dat wil zeggen: over alles in de natuur, in het wereldgebeuren en in het leven van ieder mens.

geweigerd God in Zijn werken te erkennen.

Onder het Jodendom in de tijd van Jezus' omwandeling op aarde waren er velen, met name de sadduceëën, die leerden dat God Zich alleen met grote dingen bemoeit. In het licht daarvan moeten we zien dat Jezus Zijn discipelen heeft gewezen op Gods vaderlijke zorg over alle dingen. Over de haren van het hoofd en over de musjes.

Gods voorzienigheid openbaart zich in het rijk der natuur. Ten diepste kan het echter slechts worden verstaan in het licht van de Heilige Schrift.

In de tijd van de kerkvaders (voor Augustinus) was de leer van de voorzienigheid nog niet zo uitgewerkt. Wel hebben de kerkvaders gestreden tegen de leer van het noodlot en van het toeval (heidense gedachten). Maar de leer van de verlossing stond op de voorgrond en de leer van de voorzie-

nigheid was daaraan ondergeschikt. Er was in de tijd van de kerkvaders een neiging om Gods absolute soevereiniteit achter te stellen bij onze verantwoordelijkheid. Men neigde ernaar om de vrije wil van de mens op de voorgrond te stellen. Ook waren er, die dachten dat het ongerijmd was te denken dat God Zich bemoeit met kleine dingen. Hiëronymus bijvoorbeeld achtte het beneden Gods waardigheid, dat Hij zou bepalen hoeveel vliegen er op enig moment zouden geboren worden en hoeveel er sterven zouden.

Augustinus is de grote kerkvader geweest, die de leer van Gods soevereiniteit heeft verdedigd en gehandhaafd. Zijn grote tegenstander was Pelagius. Deze ketter sprak enkel van Gods voorwetenschap, zowel in de predestinatie als in de voorzienigheid. Later zijn de remonstranten in dit opzicht verder gegaan in het spoor van Pelagius.

Augustinus maakte onderscheid tussen de eerste oorzaak van alles, dat is Gods raad en de tweede oorzaken, dat zijn de instrumenten die God gebruikt om die raad uit te voeren. (bijvoorbeeld: De oorzaak van Jobs ellende was Gods besluit; de tweede oorzaken waren het twistgeding met satan en vervolgens de Sabeërs, Chaldeëën, het hemelvuur en de woestijnwind).

Over het wonder sprak Augustinus ook. Hij stelde dat het in onze ogen een wonder is, omdat het anders is dan de gewone orde. Voor God is dat niet zo. Het is voor Hem hetzelfde of Hij iets uitricht door de voor ons gewone orde, of door een handeling die voor onze waarneming een wonder is. Hij zegt: Ten diepste is het wonder even natuurlijk als het natuurlijke een wonder is.

(wordt vervolgd)

Stolwijk,

ds. G. Hoogerland

Even maar...

Dat Hij onze Middelaar is...

Is er een grotere afstand denkbaar dan tussen de hemel en de aarde? Zo hoog tegenover zo laag. Hoe kan die onmetelijke afstand overbrugd worden? Is er een grotere kloof voor te stellen dan tussen God en mens, tussen een heilig God, Die in Zijn recht staat, en een verloren mens, die totaal verdorven is? Hoe kunnen die twee ooit verzoend worden? Is er een groter verschil dan tussen de goddelijke natuur, die nooit gezondigd heeft en de menselijke natuur, waarin de gevolgen van de zonden zich zo doen gelden? Hoe kunnen die twee ooit verenigd worden? Of zijn dit geen vragen voor u? Heb u geleerd, dat de afstand tussen hemel en aarde onoverbrugbaar is? Dat die alleen maar dagelijks groter wordt. Dat de verhouding tussen God en mens onherstelbaar verbroken is?

'Maar het is tot de eeuwige zaligheid nodig, dat hij ook de menswording van onzen Heere Jezus

Christus getrouwelijk gelove. Zo is dan het rechte geloof, dat wij geloven en belijden, dat onze Heere Jezus Christus, Gods Zoon, God en mens is. Hij is God uit de zelfstandigheid des Vaders, vóór alle tijden gegeneerd en mens uit de zelfstandigheid Zijner moeder, in den tijd geboren, volkomen God, volkomen mens, hebbende een redelijke ziel en menselijk vlees, de Vader gelijk naar de Godheid, minder dan de Vader naar de mensheid. Die, hoewel Hij God en mens is, zo is Hij nochtans niet twee, maar één Christus' (Geloofsbelijdenis van Athanasius artikel 29- 34).

Wat zegt uw hart hierop? Om de ernst van deze waarheid te onderstrepen leest u dan artikel 1, 2 en 28 eens. Athanasius kan dat niet genoeg benadrukken, vandaar het slotartikel 44: *'Dit is het algemeen geloof, hetwelk, indien iemand dit niet getrouw en vast gelooft, die zal niet kunnen zalig worden'*. Moeilijk, zeggen we dan, als we het eigenlijk maar onverdraagzaam vin-

den. Maar verstaat u het wonderlijke en de noodzaak hiervan dan niet? Dat er geen andere weg is. Dat er nooit zo iets is opgekomen in de gedachten van een mens. Niemand vroeg hierom. Maar dit komt uit Gods eeuwige gedachten. Die worden ons geopenbaard in de Heilige Schrift. Het is de neerslag van Gods heilsraad en heilsplan. En dat wordt door Gods Geest tot troost geopenbaard in een hart, dat de kloof beleeft als schuld, dat die kloof beweent en onder Gods rechtvaardig oordeel buigt. Alleen al dat er een Middelaar is. Dat er zo'n Middelaar is, God en mens. Dat Hij zo'n gepaste Middelaar is. Dat Hij de Middelaar Gods en der mensen is. Dat Hij de Middelaar van de ganse verkoren Kerk is. Maar nu de kern van Kerst volgens Zondag 14: *Wat nuttigheid verkrijgt gij door de heilige ontvan-genis en geboorte van Christus?' Kom, wat zegt uw hart hierop? Dat Hij mijn Middelaar is?*

v. A.

Drieërlei visie op het ambt

Geacht of geminacht - ambtsdragers en gezag

'Wij zijn maatschappelijk gezien gedegradeerd tot mensen bij de olielamp van opoe'; zo was vorig jaar in een interview in het Reformatorisch Dagblad te lezen. Reeds in 1919 schreef ook de gedegen calvinist H. Bouwman: De dominee is iemand geworden 'die in de brede kringen der wereld niet thuis behoort'. Hij signaleerde - reeds toen - dat 'de kerk de centrale plaats in het leven heeft verloren'. Eindelijk breekt dit 'licht' - een eeuw later - ook door in de breedte van de Nederlandse kerken.

Ook niet-orthodoxe theologen zitten met de handen in het verwarde haar. W. Klouwen, predikant van de Protestantse Kerk in Nederland, typeerde in 2007 in de publicatie "Dominee of tentenmaker" de kerk als ooit 'een gerespecteerd maatschappelijk instituut, waaraan menigeen nostalgisch terugdenkt... Thans is zij geworden tot een zieltogende drenkeling die het hoofd krampachtig boven water probeert te houden'.

Tal van eigentijdse theologen in de breedte van de kerk reflecteren op de marginalisering alsof veelkleurigheid, Schwung, of verjonging de trend van gebrek aan respect kunnen keren. Dat lukt niet. 'Het kàn niet anders', schreef

De kerk, ooit een gerespecteerd maatschappelijk instituut; waaraan menigeen nostalgisch terugdenkt...

ds. Klouwen, 'of deze onmacht heeft z'n weerslag op het ambt'.

De gesignaleerde marginalisering overkomt ons niet ongewaarschuwd. Artikel 27 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis zegt dat de kerk soms 'zeer klein en als tot niet schijnt gekomen te zijn in de ogen der mensen'. De Heere Jezus beloofde: 'In de wereld zult gij verdrukking hebben' (Joh. 16:33; 2 Tim. 3:12; Joh. 15:20). Hij stelde de indringende vraag: 'Als de Zoon des mensen komt, zal Hij ook geloof vinden op de aarde?' (Luk. 18:8). 'Het is nodig', schreef Calvijn, dat degenen die Christus willen volgen 'zich van den beginne aan van dit beginsel doordringen'.

Ondanks marginalisering of vervolging valt toch het instituut van de kerk en valt de instelling van de ambten niet zomaar van tafel te vege. Met artikel 30 van de Geloofsbelijdenis belijden wij dat God de kerk regeert door de ambten.

In vier artikelen gaan we in op het thema "Geacht of geminacht - ambtsdragers en gezag". We verdelen het thema in: 1. De onderscheiden visies op het ambt. 2. Gereformeerde regels. 3. Verwarrende verandering. 4. Verwarring en perspectief.

Verlengstuk

Christelijke kerken kennen, globaal gesproken, drie onderscheiden visies op het ambt. Een eerste opvatting luidt dat het kerkelijk ambt een verlengstuk vormt van het zogeheten ambt aller gelovigen. Luther dacht aanvankelijk enigermate in deze lijn. Want 'als de dienst in Christus' Naam plaatsheeft, dan heeft de spreker ook deel aan Zijn volmacht'.

De Doperse opstanden en de Boerenoorlog brachten verandering in Luthers visie. Liever betrok hij echter de wereldlijke overheid in de leiding van de kerk, dan opnieuw gevaar te lopen van een afzonderlijke priesterstand en dominante hiërarchie.

Friedrich Schleiermacher, de vader van de moderne en de ethische theologie, duidde later het ambt meer als orgaan van de gemeente. In de actuele situatie zien liberale theologen en

hun aanhang het ambt vooral voortspuiten uit de 'mondige' gemeente. Evangelische en ook wel neo-gereformeerde christenen beriepen zich vooral op Matthéus 23:8: 'Eén is uw Meester en gij zijt allen broeders'. Zo maakten zij het kerkelijk ambt tot verlengstuk van wat heet "het ambt der gelovigen". Overigens gaven bij de Vergadering van gelovigen in de praktijk óók slechts weinige broeders leiding aan de samenkomst.

Grote afstand

Het andere uiterste valt vanouds te vinden in de Rooms-Katholieke Kerk. De rooms-katholieke theologie stelt de ambtsdrager via speciale, sacramentele wijding qua functie vèr boven gewone, ambteloze mensen, de 'leken'. Bisschoppen zouden 'krachtens goddelijke instelling in de plaats der apostelen getreden' zijn. Ambtsdragers beschikken over een "gewijde macht". De paus is de "leraar van het geloof", "handhaver van de goddelijke en kerkelijke wetten." Zonder zijn goedkeuring heeft een geloofsbeslissing van een concilie geen enkele geldigheid.

De Rooms-Katholieke Kerk bindt de zaligheid aan de priester en zijn 'gewijde' macht. Volgens de Reformatie is echter Gods Woord het voornaamste genademiddel en dat niet slechts als het ambtelijk wordt bediend in de kerk.

Stem van de gemeente

De derde visie ziet de ambtsdrager als onderdeel van en tegelijk als tegenover de gemeente. Calvijn hechtte niet, zoals Rome, aan eigen kwaliteit en 'gewijde macht' voor het ambt.

Enerzijds is geen ambt die naam waard, als niet de gemeente haar woord heeft gesproken in de verkiezing van ambtsdragers. Anderzijds fungeert dan de ambtsdrager als tegenwoordiger van God Zelf. In dit verband noemde G.P. van Itterzon het ambt een "tegenover" van Godswege. Juist vanuit dit "tegenover" spreekt God tot de gemeente. Zo is God Zelf - via het ambt - Leermeester van verloren zondaren. Via het ambt roept Hij tot oprechte bekering. Zo roept Christus een ellendig mens vriendelijk tot Hem te vluchten. Hij vraagt gehoorzaamheid. Hij tuchtigt.

In een volgende artikel werken we de bijbels gereformeerde visie op het ambt wat uit.

(wordt vervolgd)

Kampen,

G. Roos

Gedichten van 'meester Droogers'

Eén ding is nodig

Lukas 10:42

*O Heere, wil toch voor ons zorgen
ook in dit nieuw begonnen jaar.
En geef dat nu ook ied're morgen
Uw goedheid nieuw is, en bewaar,
behoed ons steeds waar wij ook gaan.
Wil in Uw gunst ons gadeslaan.*

*Leer ons vóór alle dingen zoeken
de zaken van Uw Koninkrijk.
Gij spreekt daarvan in 't Boek der boeken.
Uw zegen maakt slechts waarlijk rijk!
Van zegenen wordt U niet moe,
maar werpt het alles vriend'lijk toe.*

*'G' ontrust u over vele dingen',
zo klonk tot Martha eens Uw woord.
'Ge hebt zoveel bekommelingen;
Maria echter heeft gehoord
naar wat vóór alles nodig is.
Zij koos dit en ontvangt 't gewis.'*

*Geef dat ook wij dit zoeken zullen.
Leer onze mond wijd open doen.
U hebt gezegd die te vervullen;
dat wilt U overvloedig doen.
't Is onverdiend, maar zie ons aan.
Laat ons niet zonder zegen gaan!*

Onbekende Psalmen

In de serie "onbekende psalmen", waarvoor wij tweewekelijks uw aandacht vragen, noemen we nu Psalm 55. Op pagina 2 "Kerk en Godsdienst" van het RD van gisteren. kunt u over deze zeer weinig gezongen psalm een en ander lezen.

Vanwege hun rijke inhoud zouden er eigenlijk geen onbekende psalmen behoren te zijn.

We zouden ze immers alle moeten kunnen zingen.

Moge het zijn in de geest van Psalm 147:1: *'t Betaamt ons psalmen aan te heffen, die lieflijk zijn, en harten treffen.*

v. A.

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK

AANGENOMEN

Naar Aalburg:

ds. J. van Rijswijk te 's-Gravenzande, die bedankte voor Wageningen.

BEROEPEN

Te Arnhem, Bodegraven, Carterton (Nieuw-Zeeland), Groningen, Leiderdorp, Lelystad, Oostkapelle, Rotterdam-Zuidwijk, Waarde en Woerden:

ds. J. IJsselstein te Houten;

Te Sint-Annaland:

ds. G.J.N. Moens te Meliskerke.

BEDANKT

Voor Aalst:

ds. A. Verschuure te Scherpenzeel;

Voor Apeldoorn:

ds. A. Schreuder te Rijssen-Zuid;

Voor Beekbergen en voor Ridderkerk:

ds. A. Schot te Nunspeet;

Voor Emmeloord:

ds. D.W. Tuinier te Aagtekerke;

Voor 's-Gravenpolder:

ds. J. van Rijswijk te 's-Gravenzande;

Voor Markham (Canada):

ds. L. Terlouw te Barendrecht;

Voor Nijkerk:

ds. C.A. van Dieren te Rijssen-Noord;

Voor Rilland-Bath:

ds. J. Schipper te Dirksland;

Voor Rotterdam-IJsselmonde:

ds. W.J. Karels te Hardinxveld-Giessendam;

Voor Veen, ds. J.M.D. de Heer

te Middelburg-Centrum.

■ AANGEPASTE KERKDIENTST TE BODEGRAVEN

Zaterdag 12 januari zal in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Bodegraven een aangepaste kerkdienst worden gehouden voor mensen met een verstandelijke handicap. In deze dienst hoopt ds. J. Driessen voor te gaan en te spreken n.a.v. Markus 10:46-52. Allen hartelijk welkom.

BERICHTEN

■ BOEKJE "EN VOLGDEN HEM" VAN DS. C. NEELE

In de in De Saambinder van 3 januari jl. geplaatste recensie van ds. G.J. van Aalst over het boekje "En volgden Hem" van ds. C. Neele is de prijs helaas foutief vermeld. De juiste prijs is € 13,90, excl. portokosten. In combinatie met een setje prachtige fotokaarten is de prijs € 15,-. Het setje kaarten los kost € 2,50.

Te bestellen bij het Deputaatschap voor Israël: tel. 0348-489 929 of e-mail: info@boardforisrael.nl

■ ZANGAVOND TE RHENEN

Psalmzangavond m.m.v. de Betuwse bovenstemgroep en organist Pieter Heykoop, op **zaterdag 19 januari**, aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente te Rhenen, Achterbergsestraatweg 59a. Meditatie: door student J. van Laar. Collecte: t.b.v. Zending Gereformeerde Gemeenten.

■ WERKGROEP VOOR STUDENTEN: VERGADERDATA KRINGEN

De kringen voor studenten vergaderen het komende halfjaar op de hieronder gegeven data. Voor verdere gegevens over contactpersonen, vergaderplaats en te behandelen onderwerpen wordt verwezen naar de website www.studentengg.nl

Amsterdam: 12 febr., 5 mrt., 26 mrt., 16 apr., 7 mei en 28 mei.

Ede/Wageningen: 22 jan., 5 febr., 19 febr., 5 mrt., 19 mrt., 9 apr., 23 apr., 7 mei, 21 mei, 4 juni en 18 juni.

Groningen: 16 jan., 13 febr., 20 mrt., 17 apr., 15 mei en 12 juni.

Leiden: 21 jan., 25 febr., 25 mrt., 22 apr. en 13 mei

Rotterdam: 5 febr., 19 febr., 5 mrt., 19 mrt., 2 apr., 23 apr., 14 mei, 28 mei en 11 juni.

Utrecht: 15 jan., 12 febr., 26 febr., 12 mrt., 26 mrt., 10 apr., 30 apr., 14 mei, 28 mei, 11 juni en 18 juni.

Zeeland: 30 jan., 20 febr., 20 mrt., 10 apr., 24 apr., 15 mei, 5 juni en 26 juni.

■ WERKGROEP 'OUDERS EN FAMILIE RONDOM MENSEN MET EEN ANDERE GEAARDHEID'

De komende weken hoopt de werkgroep weer op drie plaatsen in ons land besloten bijeenkomsten te beleggen voor ouders en familie van mensen met een

andere geaardheid. Deze bijeenkomsten zijn ontstaan rondom ouders die in hun gezin te maken kregen met homoseksualiteit. Het doel hiervan is ervaringen te delen met ouders en familie in dezelfde situatie. Maar ook om elkaar tot steun te zijn in deze omstandigheden.

Voor de regio noordoost is er op **vrijdag 18 januari** een bijeenkomst; voor de regio midden op **vrijdag 1 februari** en voor de regio zuidwest op **vrijdag 15 februari**. Tijd en plaats zullen uitsluitend worden bekendgemaakt aan hen die zich hiervoor hebben opgegeven. U kunt zich aanmelden via contact@oudersenfamilierondom.nl Alle verdere informatie kunt u vinden op onze website www.oudersenfamilierondom.nl

Namens de werkgroep,
M. Last, 's-Gravenpolder

DE TIEN PLAGEN VOOR DE CHRISTENEN

*Uit: NRC-Handelsblad van
21 december 2012.*

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 13 JANUARI 2013

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Aalburg 14.30 uur ds. H. Hofman; Aalst 14.30 uur ds. M. Karens; Alblasterdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Alphen a/d Rijn 19.00 uur stud. J. van Laar; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 10.00 uur ds. J.M. Kleppe en 17.00 uur ds. K. Boeder; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. J. Mijnders; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. G. Bredeweg; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. J.S. van der Net; Berkenwoude 10.00 uur ds. A.J. Gunst en 19.00 uur ds. P. Mulder; Bodegraven 10.00 uur ds. H. Paul en 18.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Borssele 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Boskoop 9.30 uur ds. J. Driessen en 19.00 uur ds. B. Labee; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 17.00 uur ds. A.J. Gunst; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Deventer 15.30 uur stud. H.A. van Zetten; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Dordrecht 10.00 en 17.30 uur ds. H. Hofman;

Ede (Verl. Maanderweg 33) 12.15 (H.D.) en 19.00 uur ds. A.A. Brugge; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 18.15 uur ds. R. Kattenberg; Enkhuizen 9.30 (H.D.) en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. J.S. van der Net; Enter 15.00 uur ds. A. Schreuder; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 18.00 uur stud. P.D. den Haan; 's-Gravenhage 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. L. Terlouw; 's-Gravenzande 9.30 en 15.30 uur ds. J. van Rijswijk; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hilversum 19.00 uur ds. A. Schot; Hoofddorp 15.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Hoogeveen 19.00 uur stud. P.G. Heijkamp; Hoogvliet 19.00 uur ds. W. Sifhout; Houten 10.00 uur ds. J. IJsselstein; Kampen 15.00 uur ds. G. van Manen; Kapelle-Biezelinge 16.00 uur ds. D.W. Tuinier; Katwijk aan Zee 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Krabbendijke 9.30

en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Leerdam 18.00 uur ds. M. Karens; Leiderdorp 16.30 uur ds. J. Driessen; Lelystad 9.30 en 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Lisse 10.00 en 16.00 uur stud. J. van Laar; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; Melissant 10.00 uur ds. C. Harinck; Middelburg-Centrum 9.00 en 16.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid (in kerkgebouw Middelburg-Centrum) 11.30 en 18.30 uur ds. J.J. Tanis; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Moerkapelle 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 15.30 uur ds. W. Harinck; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 14.00 uur ds. C. Sonneveld en 18.30 uur ds. C. Harinck; Nieuwerkerk 15.00 uur ds. E. Bakker; Nijkerk 9.30 uur stud. P.G. Heijkamp en 18.30 uur ds. J.M. Kleppe; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 14.30 uur ds. S. Maljaars; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Opperdoes 16.00 uur ds. J. IJsselstein; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. G. Pater; Puttershoek 17.00 uur ds. J.W. Verweij; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 uur ds. J.W. Verweij en 17.00 uur ds. G.J. van Aalst; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur ds. G.J. van Aalst en 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. G. Mouw; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. A. Schreuder; Rilland-Bath 9.30 en 18.30 uur stud. C. van Ruitenburg; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. A.B. van der Heiden en 15.00 uur ds. W.J. Karels; Rotterdam-Centrum 19.00 uur ds. M. Joosse; Rotterdam-IJsselmonde 15.00 uur ds. G. Pater; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. W. Silfhout; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. E. Bakker; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 19.00 uur ds. G. Clements; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 9.30 uur ds. A.A. Brugge en 19.00 uur ds. W. Visscher; Spijkenisse 10.00 en 15.30 uur stud. P.D. den Haan; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. K. Boeder; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. M.J. van Gelder; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. J. van Belzen; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. A.J. de Waard; Veen 19.00 uur ds. L. Blok; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 16.30 uur ds. H. Paul; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Waarde 14.00 uur stud. C. van Ruitenburg en 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; Wageningen 10.00 en 18.30 uur stud. H.A. van Zetten; Werkendam 10.00 uur (H.D.) ds. M. Karens en 18.00 uur stud. S.W. Janse; Westkapelle 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer en 18.30

uur ds. G.J.N. Moens; Wierden 15.30 uur stud. P.G. Heijkamp; Woerden 10.00 en 15.00 uur stud. S.W. Janse; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. C.J. Meeuse; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 uur ds. M. Golverdingen en 15.30 uur ds. M.J. van Gelder; Zwolle 19.00 uur ds. A.P. Baaijens.

■ DINSDAG 15 JANUARI 2013

Drachten 19.30 uur ds. A. Verschuure; Kortgene 19.30 uur ds. J.S. van der Net; Opperdoes 19.30 uur ds. J. van Belzen; Oud-Beijerland 19.30 uur ds. G. Pater; Uddel 19.30 uur ds. G. Mouw; Waarde 19.30 uur ds. W. Silfhout.

■ WOENSDAG 16 JANUARI 2013

Barneveld-Centrum 19.30 uur (H.D.) ds. D. de Wit; Beekbergen 19.30 uur ds. H. Hofman; Berkenwoude 19.30 uur stud. S.W. Janse; Elspeet 19.30 uur ds. G. van Manen; Hilversum 19.45 uur ds. W. Silfhout; Opheusden 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Rijssen-Zuid 19.30 uur ds. A. Schreuder; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. F. Mulder; Soest 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Stolwijk 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Vlaardingen 19.30 uur ds. A. Schot; Werkendam 19.30 uur ds. M. Karens; Woerden 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Zeist 19.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zwolle 19.30 uur ds. J. van Belzen.

■ DONDERDAG 17 JANUARI 2013

Aalburg 19.30 uur ds. S. Maljaars; Aalst 19.30 uur ds. C. Sonneveld; Alphen a/d

Rijn 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Apeldoorn 19.30 uur ds. J.S. van der Net; Brakel 19.30 uur stud. C. van Ruitenburg; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. W. Silfhout; Genemuiden 19.30 uur ds. C. Hogchem; Kootwijkerbroek 19.30 uur ds. G. Beens; Leerdam 19.30 uur stud. H.A. van Zetten; Meeuwen 19.30 uur ds. A.J. Gunst; Naaldwijk 19.45 uur ds. J. Schipper; Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. G. Pater; Nisse 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Oosterend (Texel) 19.00 uur ds. G. Bredeweg; Rhenen 14.00 uur (huw.bev.) ds. F. Mulder; Scheveningen 19.30 uur ds. D. de Wit; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. M. Mondria; Tricht-Geldermalsen 19.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Wageningen 19.30 uur ds. C.A. van Dieren.

■ VRIJDAG 18 JANUARI 2013

Gouda 14.30 uur (huw.bev.) ds. G. Clements; Rhenen 14.00 uur (huw.bev.) ds. F. Mulder.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 13 JANUARI 2013

Alkmaar ('t Wuiver 2a, Oudorp) 10.00 en 16.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 l) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Druenen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

ADVERTENTIES

Uit de benauwdheid heb ik den HEERE aangeroepen, de HEERE heeft mij verhoord, stellende mij in de ruimte.

Psalm 118 : 5

Na een ernstige ziekte is uit ons midden weggenomen onze vader en opa

Arie Jacobus Roos

Den Haag, 13 augustus 1944

Goes, 31 december 2012

Adrie en Arjen Paauwe-Roos
Justin, Robin

Correspondentieadres: Rosierlaan 48
4413 HD Krabbendijke

De begrafenis heeft vrijdag 4 januari plaatsgevonden op de Algemene Begraafplaats te Kruiningen.

Graag wil ik langs deze weg allen die ter gelegenheid van de kerstdagen, de jaarwisseling en mijn verjaardag blijk gegeven hebben van hun medeleven, hartelijk bedanken. Het heeft me erg goed gedaan! Wederkerig wil ik familie, vrienden en bekenden, (emeritus)predikanten, predikantsweduwen, studenten en kerkenraden van harte Gods nabijheid en zegen toewensen voor het nieuwe jaar.

Mw. H. Baaijens-Kerseboom
Hoofdland 431
3332 RE Zwijndrecht

Hartelijk dank voor al uw goede wensen. Wederkerig wens ik u allen Gods onmisbare zegen toe voor dit nieuwe jaar.

Mw. van den Noord
Krimpen aan den IJssel

Vakantiewoning "Haus Irmgard"
Gelegen op de Hunsrück (Duitsland)
± 25 km vanaf de moezel en
± 25 km vanaf de Rijn.
25 slaappleatsen, onderverdeeld in
div. appartementen.
www.hausirmgard.nl 0621291825

Voor een zorgzame begeleiding

Barneveld,
Scherpenzeel e.o.
A. Koster
Telefoon: 033 277 0555

Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel

Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

VAKANTIE in de **BETUWE**: rust, ruimte en gezelligheid: minicamping de **VIJVERHOF** in **OMMEREN**
Kindvriendelijk en div. activiteiten.
Vakantiewoning en caravan te huur.
gezocht: pabo-ers en oa-ers voor recreatie. Wij verzorgen ook uw verjaardag, jubilea en zakelijke bijeenkomsten. Voor meer info:
0344601973 / 0621611610
www.campingdevijverhof.nl

Margrietstraat 30 • 4401 EZ Yerseke
Tel. 0113 - 57 36 81 • Mob. 06 - 222 96 733
E-mail: info@burgtours.nl • Website: www.burgtours.nl

Reisgids 2013 is uit!

Zie onze website en reisgids voor o.a. de volgende reizen:

- Turkije, de 7 gemeenten van Klein Azië - o.l.v. Adri Bosman
- 450 jaar Catechismus - met deze reis gaan mee Ds. J. van Rijswijk en Pieter Heykoop
- Normandiëreis - o.l.v. Cees van den Bovenkamp - ook gaat mee: Ds. J.W. Verweij
- Bunyanreis - o.l.v. Cees van den Bovenkamp
- Kerkhistorie Schotland - o.l.v. Wim Kolijn
- Beierse Woud / Zwarte Woud
- Diverse Israëlreizen
- Riviercruises
- Noorwegen

VROEGBOEKKORTING!

Th. Nunspeet op camp. "de Hofstee".
Luxe 6 pers. stacar. v.a.g.v.
wasm, droger, magnetron, douche met zitbad, d+h fiets aanw.
Tel.: 0187-651644 of 06-23487079

Dringend. (tijdelijk) **kosthuis** gezocht voor jongen (19 jaar) wegens werk en opleiding in Rotterdam (Zuid) en omgeving.
Reacties 0610041576.

TE HUUR PUTTEN
gezellig 2 pers. vak. huisje.
Mooie fiets en wandelomgeving.
Eventueel 3^e slaappleats aanwezig.
Tel. 033-2459443

VAN STAVEREN
Begrafenisverzorging
Sumatrastraat 11 ~ 2405 EM Alphen aan den Rijn
Dag en nacht bereikbaar, in elke regio
(0172) 23 33 38
Wij verzorgen alleen begrafenissen

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Kamperen bij Nederlandse boer in **ZW-Frankrijk**. Veel wandelmogelijkheden, zon, rust, ruimte.
Fam. Hoogendoorn.
wimenaddy@orange.fr

Te huur ruime, sfeervolle vakantiewoning in **ZEELAND**.
6-8 pers. Tel: 0113-302209
www.boerderijvakantiezeeland.nl

***** **ERMELO** *****
Luxe Vrijst. bungalow.
Volop **betaalbaar genieten** deze zomer. Kijk voor meer info op www.cottagehuren.nl en bel: 0570-513944 / 0616546054.

*** **Nieuw in Uddel** ***
Camping Weijdehorst
www.weijdehorst.nl
Tel. 0577-402520

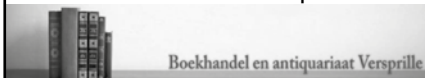
Alle nieuwe titels
www.derooboeken.nl

Psychologiepraktijk Van Pelt

Behandeling van volwassenen met psychische problemen

Rozenhof 33-303 • 3311 JT Dordrecht
T 078-2000250 • E info@praktijkvanpelt.nl
www.praktijkvanpelt.nl

in- en verkoop
THEOLOGISCHE BOEKEN
www.boekhandelsversprille.nl

Boekhandel en antiquariaat Versprille

Noordweg 11 Krabbendijke.
0113-502004. Maandag gesloten

Begrafenisverzorging Van der Vliet

Voor een stijlvolle begrafenis.

in Elspeet en omstreken
G.J. van der Vliet, Boekweitweg 22,
8075 CP ELSPEET

Tel: 0577-492830 of 06-12934519
b.g.g. 06-53432144

Dag en nacht voor u bereikbaar.
Wij verzorgen alleen begrafenissen.

BJ Begrafenisverzorging Janssen

Begrafenisverzorging op
de Bevelanden en Tholen

Havikskruid 10, Kapelle
0113-33 09 36

Binnenkamer 11, Tholen
0166-60 73 19

www.begrafenisverzorging-janssen.nl

PSYCHOLOGENPRAKTIJK BROUWER

BEHANDELING • BEGELEIDING
ONDERZOEK • ADVIES

Hulpverlening aan kinderen,
jongeren en volwassenen

O.a.: ADHD • angst • burn-out • depressie • faalangst • fobie • gedragsproblemen • identiteitsproblemen • lichamelijke spanningsklachten • negatief zelfbeeld • onzekerheid • opvoedingsproblemen • paniek • piekeren • PDD-NOS • relatieproblemen • slaapproblemen • somberheid • spanning • stress • syndroom van Asperger.

RIDDERKERK
Verlengde Kerkweg
11

BARNEVELD
Wilhelminastraat
14

METEREN
(Geldermaalen)
Dorpsstraat 18

Informatie en aanmelding via:
Tel: 0180 - 42 69 55
E-mail: info@psychobrouwer.nl
Website: www.psychobrouwer.nl

Begrafenisonderneming *De Jongh*

Voor een waardige en stijlvolle
verzorging van begrafenissen.

*Met aandacht voor uw persoonlijke wensen.
In alle rust, vertrouwelijk en met bescheidenheid.*

Wij verzorgen alleen begrafenissen, door het gehele
land, en zijn dag en nacht persoonlijk bereikbaar.

Hardinxveld-Giessendam 0184 - 611154
Waardenburg 0418 - 652039
Werkendam 0183 - 701017
Papendrecht 078 - 6412740

www.begrafenisondernemingdejongh.nl

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ Horssen bv

Dorpsstraat 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 - info@van-horssen.com
www.van-horssen.com

Het juiste adres voor:

Bijbels, Theologische boeken, Leesboeken
voor jong en oud, Voordeelboeken,
Tweedehands, CD's en bladmuziek.

ORGEL OF PIANO KOPEN?

Joh.deHeer

méer dan muziek, sinds 1898.

Leeghwaterstraat 46/47 Sliedrecht
facebook.com/johdeheer • www.johdeheer.nl

Begrafenisverzorging Kamsteeg

Waar ú ook woont, wij zijn dag en nacht bereikbaar
Wij verzorgen alleen begrafenissen

0183 - 44 94 94

Hoofdgraaf 5 - 4281 NM Andel
www.begrafenisverzorgingkamsteeg.nl

Werkendam: A.L. Bor, tel. 0183-512859
Bommelerwaard: tel. 06-53 53 33 22
Sliedrecht: R. Mauritz, tel. 0184-785978

Een respect- en stijlvolle
uitvaart is onze zorg

Dé inrichter voor Kantoor, Kerk en School

HOEKMAN
Kantoor & Project

Uw partner in complete
kantoor- en projectinrichting

Showroom: Marconistraat 13 - 4461 HH Goes - T: 0113 57 29 07
E: info@piethoekman.nl - www.piethoekman.nl - www.hoekmanismeer.nl

De Saambinder Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:
ds. G.J. van Aalst

**Bijdragen van medewerkers en boeken
ter recensie aan:**

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur: ds. C. Neele

Meditaties aan:

ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

**Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk)
en berichten aan:**

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór
de datum van verschijning van De Saam-
binder in de daarop volgende week.

**Opgaven kerkdiensten
en beroepingswerk aan:**

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk
donderdag** vóór de week van
verschijning aangeleverd te zijn.
Rouwadvertenties **uiterlijk
maandagmorgen 9 uur**.

Advertenties € 1,05 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres

Noord-Amerika:

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijk-
heid betreffende de inhoud van de advertenties
en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

HOEVEEL voorgangers helpt u?

Met **€10,-** helpt u één voorganger aan de verklaring van Matthew Henry van de vier evangeliën. Hoeveel voorgangers helpt u?

Stort uw gift op:
3473.76.029 t.n.v. Hudson Taylor/SBHC te Rhenen
o.v.v. 'Matthew Henry'.

HUDSON TAYLOR
Stichting Bijbelse Hulpverlening China
WWW.HUDSONTAYLOR.NL

Onderwijs | Lectuur | Toerusting | Diaconaat

HARKES *Persoonlijke zorg voor uw begrafenis*
Begravenissen

Telefoon (0172) 21 21 22
Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop
Wij verzorgen alleen begrafenis
Dag en nacht bereikbaar - overal te ontbieden

Verrassend Texel

v.a. **€ 649,-** **Maandje d'r uit...**

ZOEK EN BOEK VIA WWW.DEVERRASSING.NL
OF NEEM CONTACT OP MET: 0222 31 89 06

begrafenisverzorging Den Hollander

Begravenissen in Den Haag, Westland, Gouda, Rotterdam, Vlaardingen en omstreken.
Wij verzorgen alleen begrafenis.

Dag en nacht bereikbaar.

P.N. den Hollander
T. den Hollander
Tel. 010 - 4600509

www.begrafeniszorgingdenhollander.nl

Reformatorische Psychologenpraktijk Nederland

Identiteitsbewust, Persoonlijk, Vertrouwelijk, Doelgericht

Wij bieden identiteit bewuste hulp aan **kinderen, jongeren** en **volwassenen** met o.a.:

- Relatieproblemen
- Opvoedingsvragen
- Gedragsproblemen
- Traumatische ervaring(en)
- Gezinsproblemen
- Persoonlijke problematiek (zoals Depressie, Angst, Identiteitsvragen)
- Arbeidsproblemen
- Autisme Spectrum Stoornis

Voor meer informatie of aanmelding:

078 - 69 32 808

Adres: Plantageweg 5, 2951 GN Alblasserdam
info@rpnederland.nl www.rpnederland.nl

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatorisch Psycholoog

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

Agathos

- Nette hulp bij het **huishouden** voor vader?
- Beter omgaan met uw zoon met **autisme**?
- Weer een **gezellige gezinsmaaltijd**?
- Hulp bij het **douchen** voor uw moeder door een bekwame verzorgende?
- **Mantelzorg** ondersteuning?

Agathos is een reformatorische organisatie en biedt zorg en hulp aan iedereen die dat nodig heeft.

(010) 26 40 777
www.agathos-thuiszorg.nl

Agathos is onderdeel van Lelie zorggroep (leliezorggroep.nl).

E. Treur
Kroosweg 22
3704 ED Zeist
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begrafenisondernemingtreur.nl
info@begrafenisondernemingtreur.nl

Begrafenisonderneming Treur

Wij verzorgen alleen begrafenis

PASSIO

psychosociale hulpverlening & gezinsbegeleiding

Volwassenen
Jongeren
Gezin

Veenendaal & Zierikzee
Beschikbaar voor u ook buiten kantooruren:
06 407 085 78 - www.praktijk-passio.nl

Uw trouwtekst in hout uitgesneden?
Tel. 0418-551383
www.houtsnijwerk.nl

Orgelbouw Advies Commissie

een betrouwbare partner!

nieuwbouw • restauratie • overplaatsing • onderhoud

ook voor akoestische vraagstukken

Neem voor meer informatie contact op met
Dhr. H. den Hollander
Tel. (010) 435 44 35

Vereniging van Organisten der Gereformeerde Gemeenten

Gezagscrisis?

NIEUW
verschenen

Drs. R. Toes

VERWEESDE GENERATIES

Pleidooi voor terugkeer van het gezag

9,95

E-book € 7,50

Pleidooi voor terugkeer van het gezag door drs. R. Toes

Waarom taant het gezag van opvoeders en is de discipline zoek bij onze jeugd? Er is sprake van een gezagscrisis, het lijkt erop dat onze samenleving meer en meer verweesd raakt. Inmiddels klinkt de roep om duidelijkheid, discipline en orde. De verlegenheid rond dit thema is groot bij opvoeders, terwijl zij wat moeten doen aan de scheefgegroeide verhoudingen. Maar hoe?

Dit boek gaat in op de achtergronden van de gezagscrisis en geeft remedies om deze te overwinnen.

Nu in de boekhandel of op www.debanier.nl

